

Handl.: Jannice Westerholm
Mottagare: Justitiedepartementet
Ref.: Ju2019/02411/L4

Yttrande
2019-11-08
Dnr: 2019-7.5.2-0010

Remiss av promemorian En strängare syn på vapenbrott och smuggling av vapen och explosiva varor (Ds 2019:14)

Inspektionen för strategiska produkter (ISP) konstaterar att det inom ramen för den föreslagna lagändringen av smugglingslagen bl.a. föreslås en separat reglering av vapen och smuggling av explosiv vara. Förslaget till denna författningsändring föranleder följande synpunkter från ISP.

Utförelse av krigsmateriel från Sverige kräver tillstånd enligt 6 § lagen (1992:1300) om krigsmateriel. Den som uppsåtligen för ut krigsmateriel utan tillstånd döms för smugglings brott. Vad som utgör krigsmateriel framgår av del A i bilagan till förordningen (1992:1303) om krigsmateriel (krigsmaterieförteckningen).

Härvidlag kan konstateras att flera sorters vapen, komponenter och tillbehör till vapen vilka definieras som skjutvapen i vapenlagen samt explosiva varor i form av t.ex. ammunition, handgranater och bomber -som omfattas av förslaget om ett separat smugglings brott för vapen och explosiv vara - även utgör krigsmateriel enligt krigsmaterieförteckningen. Utöver vapen, ammunition och sprängämnen utgör krigsmateriel en mängd olika produkter för militärt bruk, såsom stridsflygplan, krigsfartyg, ubåtar, militära drönare, stridsvagnar, minor, robotar (missiler), stridsledningssystem, elektroniska störsystem, radarsystem samt kemiska och biologiska vapen (massförstörelsevapen).

Förslaget om ett separat smugglingsbrott för vapen och explosiv vara kommer därmed att innebära en väsentlig skillnad avseende straffvärde för smuggling (utförelse) av sådan krigsmateriel som utgör vapen m.m. (som motsvarar termen skjutvapen i vapenlagen eller explosiv vara i lagen om brandfarliga och explosiva varor [LBE]), jämfört med annan krigsmateriel.

Mot bakgrund av de utrikes- och säkerhetspolitiska hänsyn som ISP har att beakta ifrågasätter ISP lämpligheten i att smuggling (utförelse) av krigsmateriel i form av vapen m.m. ska vara mer straffvärt än annan krigsmateriel som många gånger kan vara mer försvars-, säkerhets- och utrikespolitiskt känsliga än smuggling av vapen m.m. ISP noterar härvidlag att utredaren utförligt har motiverat införandet av ett separat smugglings brott för vapen och explosiv vara avseende införande medan det saknas någon närmare motivering avseende smuggling vid utförelse.

Som ISP har framfört i flera tidigare remissvar bör straffsattserna för brott mot krigsmaterielagen överensstämma med de som finns för vapenlagen och LBE. Skälet är att det till stor del rör sig om samma materielkategorier och att brotten ibland är överlappande, men också i vissa avseenden kompletterar varandra (t.ex. tillverkning av krigsmateriel såsom helautomatiska skjutvapen, se tex. Göta hovrätts dom den 2

november 2015 i mål B 715-15 samt Hovrätten över Skåne och Blekinges dom den 25 november 2015 i mål B 952- 15). Det nu aktuella lagstiftningsärendet visar även tydligt de olyckliga följder som blir fallet när de tre lagstiftningarnas straffsatser skiljer sig kraftigt åt. ISP förordar att termen krigsmateriel i sin helhet läggs till i uppräknningen av det föreslagna separata smugglings brottet i smugglingslagen.

Om detta inte låter sig göras i nuvarande lagstiftningsärende hemställer ISP att regeringen tillträder en utredning för att se över straffsatserna i krigsmateriellagstiftningen och den del av smugglingslagen som rör krigsmateriel i syfte att dessa bör motsvara straffsatserna i vapenlagen och i LBE samt vara likartade i smugglingslagen. En sådan utredning bör även utreda straffsatserna i regelverket för produkter med dubbla användningsområden.

ISP har, utifrån de aspekter myndigheten har att beakta, i övrigt ingen erinran mot förslagen i promemorian.

Carl Johan Wieslander
Vikarierande generaldirektör

Vikarierande generaldirektören Carl Johan Wieslander har beslutat detta remissvar. Verksjuristen Jannice Westerholm har varit föredragande.